ΕΤΟΣ Β. 'Εν Ἡρακλείῳ Κρήτης τῇ 5 Αὐγούστου 1912 ΑΡΙΘ. 84.

ΠΟΙΜΗΝ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟΝ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΝ ΚΗΡΥΓΜΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ

ΥΠΟ ΤΗΣ ΕΝ ΚΡΗΤΗι ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

ΔΑΠΑΝΗι ΤΩΝ ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΑΚΩΝ ΤΑΜΕΙΩΝ ΚΡΗΤΗΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΚΥΡΙΑΚΗ ΔΕΚΑΤΗ ΔΕΥΤΕΡΑ

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ

Πρὸς Κορινθίους πρώτης ἐπιστολῆς Παύλου (ΙΕ'. 1—11).

'Αδελφοί, γνωρίζω ὑμῖν τὸ Εὐαγγέλιον, ὃ εὐηγγελισάμην ὑμῖν, ὃ καὶ παρελάβετε, ἐν ᾧ καὶ ἑστήκατε, δι' οὗ καὶ σώζεσθε, τίνι λόγῳ εὐηγγελισάμην ὑμῖν εἰ κατέχετε· ἐκτὸς εἰ μὴ εἰκῇ ἐπιστεύσατε. Παρέδωκα γὰρ ὑμῖν ἐν πρώτοις, ὃ καὶ παρέλαβον, ὅτι Χριστὸς ἀπέθανεν ὑπὲρ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν, κατὰ τὰς Γραφάς· καὶ ὅτι ἐτάφη, καὶ ὅτι ἐγήγερται τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ, κατὰ τὰς Γραφάς· καὶ ὅτι ὤφθη Κηφᾷ, εἶτα τοῖς δώδεκα· ἔπειτα ὤφθη ἐπάνω πεντακοσίοις ἀδελφοῖς ἐφάπαξ, ἐξ ὧν οἱ πλείους μένουσιν ἕως ἄρτι, τινὲς δὲ καὶ ἐκοιμήθησαν· ἔπειτα ὤφθη 'Ιακώβῳ, εἶτα τοῖς 'Αποστόλοις πᾶσιν· ἔσχατον δὲ πάντων, ὡσπερεὶ τῷ ἐκτρώματι, ὤφθη κἀμοί. 'Εγὼ γάρ εἰμι ὁ ἐλάχιστος τῶν 'Αποστόλων, ὃς οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς καλεῖσθαι 'Απόστολος, διότι ἐδίωξα τὴν 'Εκκλησίαν τοῦ Θεοῦ. Χάριτι δὲ Θεοῦ εἰμὶ ὅ εἰμι· καὶ ἡ χάρις αὐτοῦ καὶ εἰς ἐμὲ οὐ κενὴ ἐγενήθη, ἀλλὰ περισσότερον αὐτῶν πάντων ἐκοπίασα· οὐκ ἐγὼ δέ, ἀλλ' ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ ἡ σὺν ἐμοί. Εἴτε οὖν ἐγώ, εἴτε ἐκεῖνοι οὕτω κηρύσσομεν καὶ οὕτως ἐπιστεύσατε.

Μεταξὺ τῶν ἄλλων κακοδοξιῶν, αἱ ὁποῖαι ἐπεκράτουν ἐν Κορίνθῳ, ἦτο καὶ τὸ ὅτι δὲν ὑπῆρχεν ἀνάστασις νεκρῶν. Καὶ ταύτην τὴν σπουδαίαν πλάνην, ἡ ὁποία ἀνέτρεπεν αὐτὸ τὸ θεμέλιον τῆς ἁγίας ἡμῶν πίστεως, τὴν ἐκ νεκρῶν ἀνάστασιν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ ἐπαρουσίαζεν αὐτὴν ὡς ψευδῆ, καταρρίπτων ὁ θεῖος Ἀπόστολος Παῦλος γράφει πρὸς τοὺς Κορινθίους τὴν πρώτην αὐτοῦ ἐπιστολήν, ἐκ τῆς ὁποίας εἶνε τὸ σημερινὸν ἀνάγνωσμα, καὶ ὑπενθυμίζει εἰς αὐτοὺς τὴν πρὸς αὐτοὺς διδασκαλίαν του, τὴν ὁποίαν ἀπεδέχθησαν καὶ διατηροῦν ἀλώβητον, καὶ διὰ τῆς ὁποίας δύνανται νὰ σωθῶσιν, ἐὰν τὴν διατηροῦν πραγματικῶς, ἐκτὸς ἐὰν ματαίως ἐπίστευσαν. Ἀφοῦ δὲ εἶπε ταῦτα τὰ γενικὰ ἔρχεται εἰς λεπτομερῆ ὑπόμνησιν τῆς πρὸς αὐτοὺς διδασκαλίας του· «τίνι λόγῳ εὐηγγελισάμην ὑμῖν». Ὑπενθυμίζει δῆλα δὴ ὅτι ἐδίδαξεν αὐτοὺς καθὼς αὐτὸς ἐδιδάχθη ἀπὸ αὐτὸν τὸν Κύριον (Γαλ. ΙΑ´ 12) ὅτι ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἐσταυρώθη καὶ ἀπέθανεν ὑπὲρ τῆς σωτηρίας ἡμῶν καὶ ἐτάφη καὶ ἀνέστη τὴν τρίτην ἡμέραν, καθὼς λέγουν αἱ ἅγιαι Γραφαί, καὶ ὅτι ἐνεφανίσθη εἰς τὸν Ἀπόστολον Πέτρον καὶ εἰς τοὺς δώδεκα καὶ ἔπειτα ἐπάνω εἰς πεντακοσίους ἀδελφοὺς μίαν φοράν, ἐκ τῶν ὁποίων τινὲς ἀπέθανον, ἀλλ᾽ οἱ περισσότεροι ζῶσι. Κατόπιν ἐνεφανίσθη εἰς τὸν Ἰάκωβον καὶ κατόπιν πάλιν εἰς ὅλους τοὺς Ἀποστόλους, τελευταῖον δὲ ὅλων εἰς αὐτόν, ὁ ὁποῖος ἦτο ὁ ἔσχατος τῶν Ἀποστόλων καὶ δὲν ἐθεώρει τὸν ἑαυτόν του ἄξιον νὰ ὀνομάζεται Ἀπόστολος, διότι ἦτο διώκτης τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Θεοῦ. Κατὰ χάριν δὴ τοῦ Θεοῦ—προσθέτει—ἡ ὁποία δὲν ἔμεινεν εἰς ἐμὲ ἄκαρπος, εἶμαι ὅ,τι εἶμαι, διότι ἐκοπίασα περισσότερον ἀπὸ ὅλους, ὄχι μὲ τὴν ἀτομικήν μου δύναμιν, ἀλλὰ μὲ τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ, ἡ ὁποία εἶνε μαζί μου. Ἀλλ᾽ εἴτε ἐγώ, εἴτε οἱ ἄλλοι Ἀπόστολοι, εἶνε ἀδιάφορον τοῦτο, τοιαύτην διδασκαλίαν διδάσκομεν, ὅτι ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἀνέστη ἐκ τῶν νεκρῶν, καὶ σεῖς τοιουτοτρόπως ἐπιστεύσατε.

Καὶ ἡμεῖς, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, τοιαύτην διδασκαλίαν ἐδιδάχθημεν καὶ τοιουτοτρόπως πιστεύομεν, ὅτι ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, ὁ σταυρωθεὶς καὶ ταφεὶς ὑπὲρ τῆς σωτηρίας ἡμῶν, ἀνέστη τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ὡς παντοδύναμος Θεὸς ἐκ τῶν νεκρῶν. Καὶ τὴν ζῶσαν ταύτην πίστιν ἡμῶν δὲν θὰ δυνηθῶσι νὰ κλονίσωσιν αἱ ἀσεβεῖς ἀντίθετοι ἰδέαι, αἱ ὁποῖαι στηρίζονται ἐπὶ σεσαθρωμένων, ὑλιστικῶν καὶ ἀνοήτων βάσεων, καὶ δὲν ἔχουν τὴν δύναμιν νὰ καταρρίψουν οἰκοδόμημα εἴκοσιν αἰώνων, τεθεμελιωμένον ἐπὶ τῆς ἀληθείας, ἐπὶ τῆς παντοδυναμίας τοῦ Θεοῦ, ἐπὶ τῆς ἀψευδοῦς μαρτυρίας τόσων ἁγίων ἀνδρῶν, ἐπὶ τῆς πίστεως τόσων ἑκατομμυρίων πιστῶν ἐπὶ τόσους αἰῶνας πιστευόντων ἀπαρασαλεύτως τοῦτο. Καὶ τὴν ἀκλόνητον ταύτην πίστιν εἰς τὴν ἀνάστασιν τοῦ Κυρίου θὰ διακρατῶμεν σφιγκτὰ εἰς αἰῶνα τὸν ἅπαντα, διότι αὐτὴ κατὰ τὸν Ἀπόστολον καταδεικνύει ἀληθῆ τὴν ἁγίαν ἡμῶν θρησκείαν, ἔχουσαν βάσιν καὶ θεμέλιον τῆς διδασκαλίας αὐτῆς τὴν ἐκ νεκρῶν ἀνάστασιν τοῦ Κυρίου. «Εἰ Χριστὸς οὐκ ἐγήγερται, ματαία ἡ πίστις ἡμῶν» (Α´ Κορ. ΙΕ´ 17), λέγει καὶ πολὺ δικαίως. Διότι εἰς τὴν ἀνάστασιν τοῦ Κυρίου, ὡς εἰς ἀρραγῆ βράχον, στηρίζεται ἡ διδασκαλία ὅτι «προσδοκῶμεν ἀνάστασιν νεκρῶν καὶ ζωὴν τοῦ μέλλοντος αἰῶνος», καὶ ἑπομένως ἡ πίστις εἰς μέλλουσαν κρίσιν καὶ ἀνταπόδοσιν τῶν πεπραγμένων ἡμῶν· ἐπ᾽ αὐτῆς

εἶνε τεθεμελιωμένη ἡ γλυκεῖα ἐλπὶς καὶ ἡ ἐκ ταύτης παραμυθία τῶν πασχόντων ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ ἀδίκως «ἕνεκεν δικαιοσύνης»· ἐπ' αὐτῆς στηρίζεται ἀσαλεύτως μία ἐκ τῶν ἀπείρων ἀποδείξεων τῆς παντοδυναμίας τοῦ Θεοῦ· αὕτη εἶνε τὸ πλήρωμα τῶν πολλῶν προφητειῶν, τὰς ὁποίας «ὑπὸ Πνεύματος ἁγίου φερόμενοι ἐλάλησαν οἱ ἅγιοι Θεοῦ ἄνθρωποι» (Β΄ Πέτρ. Α΄ 21). Αὕτη ἡ περὶ τῆς ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου ἡμῶν διδασκαλία, μὲ ὀλίγας λέξεις, εἶνε ἡ βάσις καὶ τὸ θεμέλιον τῆς ἁγίας ἡμῶν πίστεως, καὶ ἄνευ ταύτης «ματαία ἡ πίστις ἡμῶν».

Ἀλλὰ δὲν διδάσκει, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, μόνον τὴν ἀλήθειαν τῆς ἐκ νεκρῶν ἀναστάσεως τοῦ Σωτῆρος ὁ Ἀπόστολος εἰς τὸ σημερινὸν ἀνάγνωσμα· διδάσκει καὶ ἄλλην διδασκαλίαν γενικωτέραν· διδάσκει ὅτι διὰ τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου, διὰ τῆς ἐμμονῆς ἡμῶν εἰς τὰ ὑπ' αὐτοῦ διδασκόμενα, διὰ τῆς τηρήσεως τῶν ὑπ' αὐτοῦ παραγγελλομένων, ἠμποροῦμεν νὰ σωθῶμεν, «ἐκτὸς εἰ μὴ εἰκῇ ἐπιστεύσαμεν». Καὶ περὶ τούτου πειθόμεθα ἀσφαλῶς, ὅταν ἐνθυμηθῶμεν τί εἶνε τὸ περιεχόμενον τοῦ ἱεροῦ καὶ ἁγίου τούτου Βιβλίου, τὸ ὁποῖον ὀνομάζομεν Εὐαγγέλιον. Τὸ ἱερὸν Εὐαγγέλιον, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, περιέχει καὶ διδάσκει τὴν ἀληθῆ σχέσιν, τὴν ὁποίαν ἔχει ὁ ἅγιος Θεὸς πρὸς ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους, σχέσιν Πατρὸς πρὸς τέκνα, σχέσιν Πλάστου πρὸς πλάσματα, σχέσιν Κριτοῦ δικαίου, ἀγαθοῦ καὶ ἀμεροληπτου πρὸς τοὺς ἀνθρώπους, ἐναρέτους ἢ ἁμαρτωλούς, ἀμείβοντος μὲν τοὺς πρώτους διὰ τῶν ἀπείρων αὐτοῦ δωρεῶν, τιμωροῦντος δὲ τοὺς δευτέρους διὰ τιμωρίας αἰωνίου, ἀλλὰ καὶ οἰκτίρμονος καὶ φιλευσπλάγχνου Κυρίου, ἀποδεχομένου μὲ ἀνοικτὰς ἀγκάλας τοὺς μετανοοῦντας ἁμαρτωλούς. Τὸ ἱερὸν Εὐαγγέλιον περιέχει καὶ διδάσκει καὶ τὴν σχέσιν, ἡ ὁποία πρέπει νὰ συνδέῃ τοὺς ἀνθρώπους μετὰ τοῦ ἁγίου Θεοῦ, σχέσιν ἀγαπητῶν καὶ εὐγνωμόνων τέκνων πρὸς πανάγαθον καὶ προνοοῦντα Πατέρα, σχέσιν πεπερασμένων καὶ ἀτελῶν ὄντων πρὸς Ὂν ἄπειρον καὶ παντέλειον, ἁμαρτωλῶν πρὸς ἀναμάρτητον, ἀσθενῶν καὶ θνητῶν πρὸς παντοδύναμον καὶ ἀθάνατον. Καὶ δὲν διδάσκει τὴν διπλῆν ταύτην σχέσιν μόνον τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸν ἄνθρωπον καὶ τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τὸν Θεόν, ἀλλὰ καὶ πᾶσαν ἄλλην σχέσιν τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τὸν ἑαυτόν του, πρὸς τοὺς γονεῖς του, πρὸς τοὺς ἀδελφούς του, πρὸς τοὺς ἄρχοντας, πρὸς τοὺς δούλους, πρὸς τοὺς φίλους, πρὸς τοὺς ἐχθρούς, πρὸς τοὺς πτωχούς, πρὸς τοὺς ἀσθενεῖς, πρὸς τοὺς πάσχοντας. Καὶ δὲν διδάσκει τὰς πολλαπλᾶς ταύτας σχέσεις μὲ θεωρίας φιλοσοφικὰς καὶ ὑψηλὰς καὶ ἀκατανοήτους, ἀλλὰ μὲ πρακτικότητα ἄπειρον, μὲ ἁπλότητα ἀπερίγραπτον, μὲ λέξεις καὶ φράσεις, ἰδιαίτατα μὲ ζῶντα παραδείγματα, τὰ ὁποῖα συγκινοῦν τὴν καρδίαν, φωτίζουν τὸν νοῦν μορφόνουν τὸν χαρακτῆρα καὶ ἀναδεικνύουν τὸν ἀκολουθοῦντα τὴν διδασκαλίαν αὐτοῦ ἀληθῆ καὶ τέλειον ἄνθρωπον.

Τοιοῦτον, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, εἶνε τὸ περιεχόμενον τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου. Τοιαύτην σωτήριον διδασκαλίαν περιέχει καὶ διδάσκει. Καὶ ἐρωτῶμεν: ποῦ ἀλλοῦ δύναται ὁ ἄνθρωπος ν' ἀναζητήσῃ καὶ εὕρῃ τὰ μέσα, διὰ τῶν ὁποίων ἠμπορεῖ νὰ τύχῃ τῆς σωτηρίας του; Ποῖος ἄλλος ἀσφαλέστερος ὁδηγὸς ἠμπορεῖ νὰ ὁδηγήσῃ αὐτὸν εἰς τὴν ὁδὸν τὴν ἄγουσαν εἰς τὴν ἐπίγειον εὐτυχίαν καὶ τὴν οὐράνιον μακαριότητα; Μήπως ἡ

ἀνθρωπίνη σοφία ; Ἀλλὰ πᾶσα ἀληθὴς σοφία πρέπει νὰ ἑδράζεται ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου, «ἐν ᾧ εἰσι πάντες οἱ θησαυροὶ τῆς σοφίας καὶ τῆς γνώσεως» (Κολ. Β΄ 3). Καὶ ἂν μὴ συμβαίνῃ τοῦτο, τότε ἡ λεγομένη αὕτη σοφία εἶνε κατὰ τὸν Ἀπόστολον Ἰάκωβον «ἐπίγειος, δαιμονιώδης» (Ἰακ. Γ΄ 15), καὶ ὡς τοιαύτη ἀντικείμενα ἔχει τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, τὰ τῶν δαιμόνων· «ἡμῶν δὲ τὸ πολίτευμα ἐν οὐρανοῖς ὑπάρχει» (Φιλίπ. Γ΄ 20) καὶ δὲν δύναται κατὰ φυσικὸν λόγον νὰ προξενήσῃ εἰς ἡμᾶς τὴν ποθητὴν σωτηρίαν. Ἀλλὰ μήπως εἰς τὰ λεγόμενα ἀγαθὰ τοῦ κόσμου τούτου, εἰς τὴν ἐφήμερον ἀνθρωπίνην δόξαν, εἰς τὸν πλοῦτον, ἠμπορεῖ ὁ ἄνθρωπος ν' ἀναζητήσῃ καὶ εὕρῃ τὰ μέσα τῆς σωτηρίας του ; Οὔτε εἰς ταῦτα, ἀγαπητοί· διότι «παράγει τὸ σχῆμα τοῦ κόσμου τούτου» κατὰ τὸν Ἀπόστολον (Ι. Κορ, Ζ΄ 31), διότι «πᾶσα δόξα ἀνθρώπου ὡς ἄνθος χόρτου· ἐξηράνθη ὁ χόρτος καὶ τὸ ἄνθος αὐτοῦ ἐξέπεσε» (Ι. Πετρ. Α΄ 24), διότι δὲν εἶνε λογικὸν «ἠλπικέναι ἐπὶ πλούτου ἀδηλότητι» (Ι. Τιμ. ΣΤ΄ 17), διότι «οἱ βουλόμενοι πλουτεῖν ἐμπίπτουσιν εἰς πειρασμὸν καὶ παγίδας καὶ ἐπιθυμίας πολλὰς ἀνοήτους καὶ βλαβεράς, αἵτινες βυθίζουσι τοὺς ἀνθρώπους εἰς ὄλεθρον καὶ ἀπώλειαν» (ἔνθ. ἀνωτ. 9). Ἀλλὰ μήπως εἰς τὰς ἀπολαύσεις καὶ ἡδονὰς δύναται ὁ ἄνθρωπος νὰ εὕρῃ τὴν σωτηρίαν του ; Ἀλλ' αὗται κατὰ τὸν Ἀπόστολον γίνονται παραίτιοι πολέμων καὶ μαχῶν ἐν ἡμῖν (Ἰακ. Δ΄ 1), αὗται καταστρέφουσαι τὸ δουλεῦον εἰς αὐτὰς σῶμα συμπαρασύρουσιν εἰς τὴν καταστροφὴν καὶ τὸν ὄλεθρον καὶ τὴν ψυχήν· καταστροφὴ δὲ ψυχικὴ καὶ σωτηρία ψυχικὴ, εἶνε δύο πράγματα, τὰ ὁποῖα δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ συνυπάρχωσιν. Ἄλλως τε πολὺ σαφῶς λέγει ὁ Ἀπόστολος «μὴ πλανᾶσθε· οὔτε πόρνοι, οὔτε μοιχοί, οὔτε μαλακοί, οὔτε μέθυσοι βασιλείαν Θεοῦ κληρονομήσουσι» (Κορ. ΣΤ΄ 10) «πόρνους δὲ καὶ μοιχοὺς κρινεῖ ὁ Θεός» (Ἑβρ. ΙΓ΄ 5).

Λοιπόν, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, εἰς τὸ ἱερὸν Εὐαγγέλιον, ἐν τῷ ὁποίῳ εὑρίσκεται καὶ διδάσκεται καὶ μεταδίδεται δαψιλῶς «ἡ ἄνωθεν σοφία», ἡ ὁποία εἶνε ἁγνή, εἰρηνική, ἐπιεικής, μεστὴ ἐλέους καὶ καρπῶν ἀγαθῶν» (Ἰακ. Γ΄ 17), ὡς τὸ ἱερὸν Εὐαγγέλιον, τὸ ὁποῖον εἶνε ὁ πάνσοφος καὶ ἀσφαλὴς ὁδηγὸς καὶ ἀλάνθαστος σύμβουλος ἐν πᾶσι, εἰς τὸ ἱερὸν Εὐαγγέλιον, τὸ ὁποῖον εἶνε αὐτὸς οὗτος ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ, εἰς αὐτὸ ἂς καταφεύγωμεν ζητοῦντες νὰ εὕρωμεν τὰ μέσα πρὸς σωτηρίαν μας. Εὑρίσκομεν δὲ ἀσφαλῶς καὶ βεβαίως αὐτὰ διὰ τῆς προσεκτικῆς καὶ μετ' εὐλαβείας μελέτης τοῦ περιεχομένου αὐτοῦ· ἀλλὰ πρὸ πάντων ἐπιτυγχάνομεν τὴν ποθητὴν σωτηρίαν μας, διὰ τῆς ὑπακοῆς ἡμῶν εἰς τὰ ὑπ' αὐτοῦ διδασκόμενα, διὰ τῆς τηρήσεως τῶν ἐν αὐτῷ θείων παραγγελμάτων, πρᾶγμα, τὸ ὁποῖον καὶ τὴν ἐπίγειον ἡμῶν εὐτυχίαν καὶ τὴν οὐράνιον μακαριότητα, κατὰ τὴν ρητὴν αὐτοῦ τοῦ Σωτῆρος ὑπόσχεσιν, θὰ μᾶς προξενήσῃ. Διότι αὐτὸς εἶπε «πᾶς ὁ ποιῶν τὸ θέλημα τοῦ Πατρός μου εἰσελεύσεται εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν».

ΑΙ ΕΝΤΟΛΑΙ ΤΟΥ ΘΕΟΥ

ΕΒΔΟΜΗ ΕΝΤΟΛΗ

Α'.

«Οὐ μοιχεύσεις».

Τὸ πάντων ἱερώτατον διὰ τὸν Χριστιανὸν μετὰ τὴν ψυχὴν εἶναι τὸ σῶμα αὐτοῦ, διότι τοῦτο ἐπλάσθη ὑπὸ τῶν χειρῶν τοῦ Θεοῦ, καθηγιάσθη διὰ τῶν ἁγίων μυστηρίων, ἐγένετο κατοικητήριον τοῦ Ἁγίου Πνεύματος καὶ εἶναι προωρισμένον διὰ τὴν αἰώνιον δόξαν. Τὸ ἱερὸν τοῦτο σκεῦος, ἤτοι τὸ σῶμα, ὀφείλει ὁ Χριστιανὸς νὰ διαφυλάττῃ μὲν ἄσπιλον καὶ ἀμόλυντον ἀπὸ τῆς λεγομένης σαρκικῆς ἀκαθαρσίας, τῆς μοιχείας δηλονότι καὶ πορνείας καὶ τῶν ἄλλων σαρκικῶν ἁμαρτιῶν, νὰ κατακοσμῇ δ' αὐτὸ διὰ τῶν ἀρετῶν τῆς σωφροσύνης καὶ ἐγκρατείας. Ἰδοὺ τὶ προτίθεται νὰ διδάξῃ ἡμᾶς ἡ ἑβδόμη τοῦ Θεοῦ Ἐντολή, εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς ὁποίας προβαίνομεν ἀπὸ σήμερον.

«Οὐ μοιχεύσεις».

Ὁ σύνδεσμος ὁ συγκρατῶν τὸ διὰ τοῦ μυστηρίου τοῦ Γάμου συνδεδεμένον ἀνδρόγυνον εἰς τὴν γαμικὴν συνάφειαν εἶναι τὸ «*ἀμίαντον τῆς » κοίτης*». Αἰρομένου τούτου αἴρεται ὁμοῦ καὶ ἡ «*τιμιότης τοῦ γάμου*», καὶ ἡ τιμὴ ἐν γένει ἀμφοτέρων, τοῦ ἀνδρὸς δηλονότι καὶ τῆς γυναικός. Ὁ αἴρων δὲ τὸ ἀμίαντον τοῦτο τῆς κοίτης καὶ τὴν τιμιότητα τοῦ γάμου ὀνομάζεται ***μοιχὸς*** ἢ ***μοιχαλὶς*** καὶ ἡ πρᾶξις ***μοιχεία.***

Ἡ μοιχεία εἶναι ἀδίκημα ἐκ τῶν βαρυτάτων, ἀδίκημα προκαλοῦν τὴν γενικὴν ἀγανάκτησιν. «*Θυμὸς ὀργῆς ἀκατάσχετος*, λέγει ὁ Ἰώβ, *τὸ μιᾶ» ναι ἀνδρὸς γυναῖκα. Πῦρ ἐστι καιόμενον ἐπὶ πάντων τῶν μερῶν, οὗ δ' » ἂν ἐπέλθῃ ἐκ ῥιζῶν ἀπώλεσεν*»· εἶναι ἀδίκημα ἀτιμάζον τὸν διαπράττοντα αὐτὴν καὶ ἔχον ὡς ἄμεσον ἀποτέλεσμα τὴν ἀπώλειαν τῆς ψυχῆς. Ὁ σοφὸς Σολομὼν λέγει. «*Ὁ εἰσελθὼν πρὸς γυναῖκα ὕπανδρον, οὐκ ἀθωω» θήσεται, οὐδὲ πᾶς ὁ ἁπτόμενος αὐτῆς. Ὁ μοιχὸς δι' ἔνδειαν φρενῶν » ἀπώλειαν τῇ ψυχῇ αὐτοῦ περιποιεῖται, ὀδύνας τε καὶ ἀτιμίας ὑποφέρει, » τὸ δὲ ὄνειδος αὐτοῦ οὐκ ἐξαλειφθήσεται εἰς τὸν αἰῶνα*». Εἶναι ἁμάρτημα βδελυρὸν καὶ ἀποτρόπαιον, τὸ ὁποῖον ὁ Μωσαϊκὸς Νόμος τιμωρεῖ μὲ θάνατον. Ἐν τῷ Δευτερονομίῳ ἀναγινώσκομεν. «*Ἐὰν εὑρεθῇ ἄνθρω» πος κοιμώμενος μετὰ γυναικὸς συνῳκισμένης ἀνδρί, ἀποκτενεῖτε ἀμφο» τέρους, τὸν ἄνδρα τὸν κοιμώμενον μετὰ τῆς γυναικός, καὶ τὴν γυναῖκα·*

» *καὶ ἐξαρεῖς τὸν πονηρὸν ἐξ Ἰσραήλ»*. Ἡ μοιχεία τέλος εἶναι ἁμαρτία θανάσιμος ἀποκλείουσα τοὺς διαπράττοντας ταύτην τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ, ὅπως βροντοφωνεῖ ὁ Ἀπόστολος Παῦλος. «*Μὴ πλανᾶσθε, μοιχοὶ* » *βασιλείαν Θεοῦ οὐ κληρονομήσουσιν*».

Τὴν μοιχείαν οὐ μόνον ὁ Θεῖος Νόμος καταδικάζει, ἀλλὰ καὶ αὐτῶν τῶν ἐθνικῶν αἱ νομοθεσίαι ἐτιμώρουν αὐστηρότατα. Οἱ Αἰγύπτιοι ἐτιμώρουν τοὺς μοιχοὺς διὰ ραβδισμῶν· ἄλλοι λαοὶ κατεδίκαζον εἰς τὸν διὰ στραγγαλισμοῦ θάνατον καὶ ἄλλοι εἰς τὸν διὰ τῆς πυρᾶς. Οἱ Ἕλληνες κατὰ τοὺς νόμους τοῦ Λυκούργου τὸ ἀνοσιούργημα τῶν μοιχῶν ἐθεώρουν ὅμοιον πρὸς τὸ τῶν πατροκτόνων καὶ ἐτιμώρουν μὲ τὴν αὐτὴν ποινὴν καὶ πατροκτόνους καὶ μοιχούς. Ἀλλὰ καὶ ὁ πρῶτος τῶν Χριστιανῶν Αὐτοκρατόρων ὁ μέγας Κωνσταντῖνος μὲ θάνατον ἐτιμώρει τόν τε μοιχὸν καὶ τὴν μοιχαλίδα. Ἐκ δὲ τῶν μετὰ ταῦτα Αὐτοκρατόρων ἄλλοι μὲν ἐτιμώρουν μὲ θάνατον, ἄλλοι δὲ ἐπιεικέστερον φερόμενοι ἐτιμώρουν μὲ ἰσόβιον κάθειρξιν, εἰς σπανίας δὲ περιπτώσεις μὲ πρόσκαιρον τοιαύτην. Ἡ Ἐκκλησία τέλος διὰ τῶν Ἱερῶν αὐτῆς Κανόνων τιμωρεῖ τὸ ἁμάρτημα τοῦτο διὰ ποινῶν πνευματικῶν αὐστηροτάτων, καθ' ὅσον οὐ μόνον ἀποκλείει τοὺς μοιχοὺς τῆς μεταλήψεως τῶν Ἀχράντων Μυστηρίων, ἀλλὰ καὶ ἄλλας ποινὰς καὶ ἐπιτίμια ἐπιβάλλει αὐτοῖς.

Οὐ μόνον δὲ αἱ ἅγιαι Γραφαὶ καὶ αἱ νομοθεσίαι Ἐθνικαί τε καὶ Χριστιανικαὶ καταδικάζουσι τὴν μοιχείαν, ἀλλὰ καὶ πᾶς ἄνθρωπος ὀρθῶς σκεπτόμενος, διότι ἡ μοιχεία εἶναι καίριον κτύπημα κατὰ τῆς εὐδαιμονίας τῶν συζύγων. Ἡνωμένοι οὗτοι διὰ δεσμῶν στενοτάτων ὡς ἄκρον ἄωτον τῆς εὐτυχίας ἑαυτῶν ὑπολαμβάνουσι τὴν ἀμοιβαίαν εἰλικρινῆ ἀγάπην. Ὅταν ὅμως ἴδωσιν ὅτι τὴν ἀγάπην ταύτην ὑποκλέπτει ξένον πρόσωπον, τότε ἡ θλῖψις αὐτῶν καὶ ἡ ἀπογοήτευσις δὲν ἔχει ὅρια. Δὲν εἶναι δὲ μόνον τὸ καίριον κτύπημα κατὰ τῆς συζυγικῆς ἀγάπης ἡ μοιχεία, ἀλλ' εἶναι καὶ ἡ ἐγκληματικωτέρα παραβίασις τῆς συζυγικῆς τρόπον τινὰ συμβάσεως. Δυνάμει τῆς συμβάσεως ταύτης ὁ σύζυγος δὲν ἀνήκει πλέον εἰς ἑαυτόν, ἀλλ' εἰς τὴν ἰδίαν σύζυγον· ἡ γυνὴ δὲν ἀνήκει πλέον εἰς ἑαυτήν, ἀλλ' εἰς τὸν ἴδιον σύζυγον· οὔτε ὁ εἷς, οὔτε ὁ ἕτερος τῶν συζύγων εἶναι ἐλεύθερος νὰ διαθέτῃ κατ' ἰδίαν ἀρέσκειαν τὴν ἑαυτοῦ καρδίαν, ἥκιστα δὲ τὴν ἑαυτοῦ σάρκα, ὅπως ὁ Ἀπόστολος Παῦλος ἀποφαίνεται. «*Τῇ* » *γυναικὶ ὁ ἀνὴρ τὴν ὀφειλομένην εὔνοιαν ἀποδιδότω· ὁμοίως δὲ καὶ ἡ* » *γυνὴ τῷ ἀνδρί. Ἡ γυνὴ τοῦ ἰδίου σώματος οὐκ ἐξουσιάζει, ἀλλ' ὁ* » *ἀνήρ· ὁμοίως δὲ καὶ ὁ ἀνὴρ τοῦ ἰδίου σώματος οὐκ ἐξουσιάζει, ἀλλ' ἡ* » *γυνή*». Ἐὰν ἤδη ὁ εἷς ἢ ὁ ἕτερος τῶν συζύγων, ὁ ἀνὴρ δηλονότι ἢ ἡ γυνὴ τολμήσῃ, ἀφ' οὗ ἅπαξ ὑπεισῆλθεν ὑπὸ τὸν ζυγὸν τοῦ γάμου, νὰ παραδώσῃ ἑαυτὸν εἰς ἄλλον, τότε ξεσχίζει τὸ συζυγικὸν συμβόλαιον, ὑφαρπάζει ἀγαθὸν μὴ ἀνῆκον αὐτῷ, παραβιάζει τὸ συζυγικὸν δίκαιον, διαπράττει στυγερὸν ἀδίκημα. Ἡ μοιχεία πρὸς τούτοις εἶναι καὶ τὸ βδελυρώτατον τῶν ἐγκλημάτων, ὅταν μάλιστα ὁ διαπράττων ταύτην εἶναι ἡ γυνή, διότι εἰσπηδῶσι τότε ἐν τῇ οἰκογενείᾳ καὶ τέκνα μοιχογέννητα, τὰ ὁποῖα λαμβάνουσι καὶ αὐτὰ μερίδα ἐκ κληρονομίας ἀνηκούσης εἰς μόνα τὰ γνήσια τέκνα. Ἐὰν τὰ νόμιμα ταῦτα τέκνα ἠδύναντο νὰ εἰσδύσωσιν εἰς τὸ μυστήριον τῆς ἀδικίας, ὅπερ ἐχορήγησεν αὐτοῖς ἀδελφοὺς μὴ ὄντας

ἀδελφούς, καὶ ἀδελφάς, αἱ ὁποῖαι δὲν εἶναι ἀδελφαί, θὰ ἐδικαιοῦντο νὰ ἐπαναλάβωσι τοὺς λόγους τοῦ Προφήτου Ἱερεμίου. «*Μνήσθητι, Κύριε,* » *ὅ,τι ἐγενήθη ἡμῖν. Ἐπίβλεψον, καὶ ἴδε τὸν ὀνειδισμὸν ἡμῶν. Κληρονο-* » *μία ἡμῶν μετεστράφη ἀλλοτρίοις, οἱ οἶκοι ἡμῶν ξένοις*». Ἀλλὰ καὶ πόσα ἄλλα κακὰ δὲν συνεπάγεται ἡ μοιχεία καὶ ἐν τῇ οἰκογενείᾳ καὶ ἐν τῇ κοινωνίᾳ! Ὑποθέσωμεν ὅτι ἡ μοιχεία διαπράττεται ἐν τῷ κρυπτῷ καὶ παραμένει ἄγνωστος. Ἐὰν ὁ παραβιάζων τὴν συζυγικὴν πίστιν ἦναι ὁ ἀνήρ, θὰ παραμελήσῃ οὗτος βαθμηδόν, κατ᾽ ἀνάγκην, ὅλα αὐτοῦ τὰ καθήκοντα καὶ ὡς συζύγου καὶ ὡς πατρὸς καὶ ἀκόμη καὶ ὡς πολίτου, θὰ δημιουργῇ δὲ καθ᾽ ἑκάστην, ἄνευ εὐλόγου ἀφορμῆς, ἐν τῷ ἰδίῳ αὐτοῦ οἴκῳ σκηνὰς ἀγρίας, θὰ κατασπαταλᾷ καὶ θὰ διασπαθίζῃ τὴν περιουσίαν ἑαυτοῦ ἐφ᾽ ἃ μὴ δεῖ, καὶ θὰ βυθίσῃ τὸν ἀτυχῆ οἶκον αὐτοῦ εἰς τὴν ἔνδειαν καὶ τὴν κοινὴν περιφρόνησιν. Ἐὰν δὲ ἡ διαπράττουσα τὴν μοιχείαν εἶναι ἡ γυνή, τότε τὸ καθημερινὸν θέαμα καὶ ἄκουσμα θὰ ἦναι τὰ ψεύδη, αἱ ὑπεκφυγαὶ παντὸς εἴδους, πλεκτάναι καὶ μηχανορραφίαι πρὸς ἀποσόβησιν τῶν ὑπονοιῶν, καὶ ἴσως καὶ ἐγκλήματα! Ὑποθέσωμεν νῦν ὅτι τὰ πάντα γίνονται γνωστά. Ποῖαι θὰ εἶναι αἱ συνέπειαι; Σκάνδαλα φοβερά, ἀποχωρισμὸς τῶν συζύγων, διαζύγιον, δολοφονίαι, αὐτοκτονίαι. Ἀλλὰ καὶ ἐὰν δὲν φθάσωσι μέχρι τοῦ σημείου τούτου τὰ πράγματα, ἡ εἰρήνη ὅμως, ἡ ὁμόνοια, ἡ ἀμοιβαία τῶν συζύγων ἐμπιστοσύνη ἀφίπτανται ἀπὸ τοῦ οἴκου καὶ ἐκλείπουσι.

Ἀλλὰ διὰ νὰ κατανοήσωμεν καλλίτερον καὶ ἐκτιμήσωμεν δεόντως τὸ μέγεθος τοῦ ἀδικήματος τοῦ διαπραττομένου ὑπὸ τοῦ ἀνοσιουργήματος τῆς μοιχείας ἂς ἐξετάσωμεν τί εἶναι ὁ γάμος, τοῦ ὁποίου τὰ ἱερὰ δίκαια προσβάλλει αὕτη. Τί λοιπὸν εἶναι ὁ γάμος; Εἶναι σύμβασις φυσικὴ διευθυνομένη ὑπὸ νόμων ἀνθρωπίνων; Εἶναι πολλῷ τούτου ἀνώτερον. Ὁ γάμος εἶναι νόμος ἔχων, ὅπως ἀναγινώσκομεν ἐν τῇ πρώτῃ σελίδι τῶν Ἁγίων Γραφῶν, αὐτὸν τὸν Θεὸν ἱδρυτὴν καὶ νομοθέτην, καὶ ἄμεσον καὶ πρώτιστον σκοπὸν τὸν πολλαπλασιασμὸν τοῦ ἀνθρωπίνου γένους συμφώνως τῇ δοθείσῃ ἐντολῇ. «*αὐξάνεσθε καὶ πληθύνεσθε*». Ἀλλὰ δὲν εἶναι τοῦτο μόνον. Λοιπὸν τί εἶναι ὁ γάμος; Ὁ γάμος εἶναι ***μυστήριον***, τ. ε. εἶναί τι ἱερὸν καὶ ἅγιον. Ὁ γάμος δὲν εἶναι πάλιν ἁπλῶς μυστήριον, ἀλλὰ ***μυστήριον μέγα***, ὅπως ἀποφαίνεται ὁ Ἀπόστολος Παῦλος. «*Οἱ ἄνδρες ἀγαπᾶτε τὰς γυναῖκας ἑαυτῶν, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς ἠγά-* » *πησε τὴν Ἐκκλησίαν.... Αἱ γυναῖκες τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν ὑποτάσσεσθε* » *ὡς τῷ Κυρίῳ· ὅτι ὁ ἀνὴρ ἐστι κεφαλὴ τῆς γυναικός, ὡς καὶ ὁ* ***Χριστὸς*** » ***κεφαλὴ*** *τῆς Ἐκκλησίας.... ὁ ἀγαπῶν τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα ἑαυτὸν ἀγαπᾷ·* » *οὐδεὶς γάρ ποτε τὴν ἑαυτοῦ σάρκα ἐμίσησεν, ἀλλ᾽ ἐκτρέφει καὶ θάλπει* » *αὐτήν, καθὼς καὶ ὁ Κύριος τὴν Ἐκκλησίαν.... ἀντὶ τούτου καταλεί-* » *ψει ἄνθρωπος τὸν πατέρα ἑαυτοῦ καὶ τὴν μητέρα καὶ προσκολληθήσε-* » *ται πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν. Τὸ* » *μυστήριον τοῦτο* ***μέγα*** *ἐστι· ἐγὼ δὲ λέγω εἰς Χριστόν, καὶ εἰς τὴν* » *Ἐκκλησίαν*». Οὕτως ἀποφαίνεται ὁ Ἀπόστολος Παῦλος. Ἐν τῷ Χριστιανικῷ γάμῳ δηλονότι ὁ σύζυγος ἐξεικονίζει τὸν Ἰησοῦν Χριστόν, ἡ σύζυγος τὴν Ἐκκλησίαν, ἡ ἀμοιβαία πίστις τοῦ συζύγου καὶ τῆς συζύγου ἐξεικονίζει τὸν ἱερὸν καὶ ἀδιάσπαστον σύνδεσμον τοῦ Χριστοῦ πρὸς τὴν

Ἐκκλησίαν καὶ τῆς Ἐκκλησίας πρὸς τὸν Χριστόν. Ἀλλ' ὁ ἄπιστος πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ σύζυγος τίνα ἐξεικονίζει; ἡ ἄπιστος πρὸς τὸν ἄνδρα αὐτῆς σύζυγος τίνα ἐξεικονίζει; Ἀρχαῖός τις διδάσκαλος τῆς Ἐκκλησίας δίδει τὴν ἀπάντησιν. Ἡ μοιχεία, λέγει, εἶναι τὸ νόμισμα τοῦ Διαβόλου· τούτου τὴν εἰκόνα φέρει καὶ τὴν ἐπιγραφήν. Ὁ διαπράττων μοιχείαν σφραγίζει ἑαυτὸν μὲ τὴν εἰκόνα τοῦ Διαβόλου.

Ἀλλ' ἡ ἑβδόμη τοῦ Θεοῦ ἐντολὴ ἀπαγορεύουσα τὴν μοιχείαν δὲν ἀπαγορεύει αὐτὴν ταύτην μόνην τὴν ἀθέτησιν τῆς συζυγικῆς πίστεως, ἀλλὰ καὶ πᾶσαν ἐν γένει σαρκικὴν ἁμαρτίαν.

Τούτου οὕτως ἔχοντος τὸ «*οὐ μοιχεύσεις*» σημαίνει ὅτι ὀφείλεις οὐδεμίαν σαρκικὴν ἁμαρτίαν νὰ διαπράξῃς, οὔτε διὰ τῶν ἐξωτερικῶν σου αἰσθήσεων, διὰ τοῦ βλέμματος, διὰ χειρονομίας, διὰ τῆς ἀκοῆς, διὰ λόγου· οὔτε διὰ τῶν ἐσωτερικῶν αἰσθήσεων διὰ τῆς φαντασίας, διὰ τῶν ἀκαθάρτων σκέψεων καὶ ὁμοίων. «*Πᾶς ὁ βλέπων γυναῖκα πρὸς τὸ ἐπι-» θυμῆσαι αὐτῆς ἤδη ἐμοίχευσεν αὐτὴν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ*».

«***Οὐ μοιχεύσεις***» σημαίνει προσέτι ὅτι ὀφείλεις νὰ ἀφοφεύγῃς ἀντὶ πάσης θυσίας πᾶν ἁμάρτημα σαρκικὸν καὶ νὰ προσέχῃς μὴ ἐξοκείλῃς εἰς πορνείαν καὶ αἱμομιξίαν, ἢ νὰ ἀποτολμήσῃς ἀπαγωγὴν νεάνιδος ἢ βιασμὸν καὶ τὰ παρόμοια, ἅτινα πάντα εἰσιν ἁμαρτήματα βαρύτατα, καὶ τὸ ἐλαφρότερον τῶν ὁποίων εἶναι ἀρκετὸν νὰ σὲ ἀποκληρώσῃ τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν. «*Πορνεία δὲ καὶ πᾶσα ἀκαθαρσία μηδὲ ὀνομαζέσθω ἐν » ὑμῖν, καθὼς πρέπει ἁγίοις καὶ αἰσχρότης καὶ μωρολογία ἢ εὐτραπελία, » τὰ οὐκ ἀνήκοντα. Τοῦτο γὰρ ἐστε γινώσκοντες, ὅτι πᾶς πόρνος ἢ ἀκά-» θαρτος οὐκ ἔχει κληρονομίαν ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Χριστοῦ καὶ Θεοῦ*».

«***Οὐ μοιχεύσεις***» τουτέστι, μὴ βεβηλώσῃς τὸ ἴδιόν σου σῶμα, οὔτε τὸ σῶμα ἄλλου· μὴ μολύνῃς τὰς πηγὰς τῆς ζωῆς, μηδὲ ἀποξηράνῃς αὐτάς, ἀλλὰ τήρησον ταύτας παρθένους μέχρι τῆς ἡμέρας, καθ' ἣν θέλεις κληθῆ εἰς τὸ ὕψος τῆς τιμῆς τοῦ πατρὸς παρ' Ἐκείνου, «*ἐξ οὗ πᾶσα πατριὰ ἐν » οὐρανοῖς καὶ ἐπὶ γῆς ὀνομάζεται*» Ἐὰν ὅμως τὰ ἐναντία τούτων πράξῃς, ἀποκλείεις σεαυτὸν τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν, διότι «*οὔτε μαλακοὶ » βασιλείαν Θεοῦ οὐ κληρονομήσουσιν*».

«***Οὐ μοιχεύσεις***», τουτέστι, μετὰ φρίκης νὰ ἀποφεύγῃς τὰς βδελυρὰς ἐκείνας πράξεις, αἱ ὁποῖαι ἄλλοτε ἐπέσυραν ἐπὶ τῶν Σοδόμων καὶ τῶν πέριξ πόλεων τὸ πῦρ τοῦ οὐρανοῦ, μηδὲ τὰς ἔτι μᾶλλον ἀποτροπαίους ἐκείνας πράξεις, δι' ὧν ὁ εἰς ταύτας ἐξοκέλλων λογικὸς ἄνθρωπος ἐξομοιοῦται τοῖς κτήνεσιν· «*ἄνθρωπος ἐν τιμῇ ὢν οὐ συνῆκε· παρασυ-» νεβλήθη τοῖς κτήνεσι τοῖς ἀνοήτοις καὶ ὡμοιώθη αὐτοῖς*».

«***Οὐ μοιχεύσεις***» τουτέστι φεύγετε, Χριστιανοί μου ἀγαπητοί, τὴν μοιχείαν, πορνείαν καὶ πᾶν εἶδος ἀκαθαρσίας. «*Φεύγετε τὴν πορνείαν,* » παραγγέλλει ἡμῖν καὶ ὁ Ἀπόστολος Παῦλος. *Νεκρώσατε τὰ μέλη ὑμῶν » τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, πορνείαν, ἀκαθαρσίαν, πάθος, ἐπιθυμίαν κακήν..... » Παραστήσατε δὲ τὰ σώματα ὑμῶν θυσίαν ζῶσαν εὐάρεστον τῷ Θεῷ· » δοξάσατε τὸν Θεὸν ἐν τοῖς μέλεσιν ὑμῶν· δοξάσατε δὴ τὸν Θεὸν ἐν τῷ » σώματι ὑμῶν, καὶ ἐν τῷ πνεύματι, ἅτινα ἐστι τοῦ Θεοῦ*». Γένοιτο.